

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Are some students graded more appropriately than others? : student characteristics as moderators of the relationships between teacher-assigned grades and test scores in mathematics / [Známkují se někteří žáci vhodnějším způsobem než jiní? : povaha žáka jako zprostředkovatel vztahu mezi známkami od učitele a výsledky testů z matematiky] / Andrea Westphal, Rebecca Lazarides, Miriam Vock -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 91, č. 3 (September) (2021), s. 865-881.

Předložená studie zjišťovala, jestli extraverte (povaha obrácená navenek), vnímaná vlastní zdatnost a svědomitost ovlivňují vztah mezi známkou od učitele a výsledkem testů z matematiky. Zkoumaným vzorkem bylo více než 5000 žáků ze sedmých tříd v Německu, kteří se zúčastnili celonárodního výzkumu zaměřeného na akademický vývoj žáků. Znamky od učitele většinou odrážely výsledky standardizovaných testů z matematiky, pokud student informoval učitele, že se svědomitě připravoval. Extravertní povaha a vnímaná vlastní zdatnost tento výsledek nijak neovlivnily. Proměnnými byly socioekonomický status, pohlaví a věk studenta. Podrobnější výsledky v tabulkách a grafech.

hodnocení ; hodnocení žáka ; klasifikace ; vztah učitel-žák ; povaha ; extroverze ; test ; matematika ; působení ; výzkum ; Německo ; svědomitost ; zdatnost ; ročník 7

<http://katalog.npmk.cz/documents/521405>

2.

Bildungsforschung meets Schulpraxis : wie lassen sich Transfer und Austausch anregen und unterstützen? / [Vzdělávací výzkum se setkává se školní praxí : jak lze stimulovat a podporovat přenos a výměnu?] / Matthias Trautmann -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 72, č. 10 (Oktober) (2020), s. 6-8.

Autor článku se zamýšlí nad způsoby, jakými je věda v užším smyslu (využívání vědeckých dat a poznatků, práce na základě důkazů, spolupráce s vědeckými institucemi a vysokými školami a bádání v rámci školního vyučování) uváděna do škol a uplatňována ve školní praxi, a také upozorňuje na vysoká očekávání a opětovná zklamání na tomto poli. Zavádění výzkumu a vědeckých poznatků do škol nemá dosud jasná pravidla, jeho realizace závisí ponejvíce na

schopnostech a entuziasmu učitelů. V článku jsou analyzovány a diskutovány problémy vztahu mezi teorií a praxí.

důkaz ; znalost ; věda ; výzkum ; škola ; spolupráce ve výchově ; vědecká činnost ; vysoká škola ; školní vzdělávání ; role učitele ; schopnost ; teorie ; praxe ; analýza ; diskuse ; stimulace

<http://katalog.npmk.cz/documents/521528>

3.

Displayed enthusiasm attracts attention and improves recall / [Projevené nadšení zvyšuje pozornost a zlepšuje vybavovací schopnost] / Angelica Moè, Anne C. Frenzel, Lik Au, Jamie L. Taxer -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 91, č. 3 (September) (2021), s. 911-927.

Nadšení učitele má pozitivní dopad na znalosti žáka, včetně jeho vybavovací schopnosti, ale nejsou známy mechanismy tohoto jevu. Autoři výzkumu zkoumali hypotézu, kdy nadšení učitele představuje jeden mechanismus, jehož efekt však zmizí, jakmile se pozornost obrátí někam jinam. Zkoumání byli žáci 4. a 5. ročníků, kteří poslouchali čtení nahlas s nadšením a čtení bez nadšení. Vznikly určité indikátory v chování žáků, a to ve věnování pozornosti čtení při plnění ještě dalších úkolů při čtení probíhajících. Jako poutající pozornost žáka byla označena gesta učitele, výraz jeho tváře, přednes a jazyk, pohyby očí a způsob, jak bylo čtení prezentováno (vestoje, při chození po třídě, s vyjádřenou empatií, s přáním, aby žáci naslouchali, apod.).

učitel ; výuka ; učení ; pozornost ; chování učitele ; chování žáka ; práce ve třídě ; výzkum ; práce učitele ; ročník 4 ; ročník 5

<http://katalog.npmk.cz/documents/521408>

4.

Erziehen in der Schule : oder: Die normative Leitfunktion der Schule / [Výchova ve škole : anebo: normativní vůdčí funkce školy] / Jochen Schnack -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy
In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 72, č. 5 (Mai) (2020), s. 6-9.

Teoretický článek se zabývá pojmem výchova v současném světě. Všímá si hodnotové orientace německé společnosti, její proměny od poloviny 20. století a zvláště v posledních letech, kdy se v důsledku emigrační vlny stala německá kultura heterogenní. Posuzuje dnešní hodnoty a normy, velmi rozmanité a často protichůdné, a jejich vhodnost pro cíle školního vzdělávání. Vyzdvihuje roli školy při stanovení hodnot a jejich prosazování.

současnost ; výchova ; škola ; hodnotový systém ; společnost ; historické hledisko ; emigrace ; kultura ; norma ; cíl výuky ; role ; pojem ; Německo ; heterogenita ; 1951-2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/521511>

5.

Lernräume gestalten : lernförderliche Rauminszenierungen für den Schulalltag / [Utváření výukového prostoru : prostor pro podporu učení v každodenním školním životě] / Andrea Albers – ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 72, č. 6 (Juni) (2020), s. 6-7.

Školní budova koncentruje pod jednou střechou učebny, sborovny, chodby a další místnosti včetně školního dvora, a to s mnoha odlišnými funkcemi. Autorka článku upozorňuje na význam uspořádání školního prostoru, pro který se někdy užívá výraz "třetí pedagog". Úkolem školního vedení je vytvoření stimulačního učebního prostoru. Článek přináší příklady interiérového designu v tradičních školních budovách.

výuka ; vnímání prostoru ; učebna ; školní budova ; sborovna ; učení ; podpora ; užité umění ; pojem ; interiér ; stimulace

<http://katalog.npmk.cz/documents/521518>

6.

Perceived academic demands, peer and teacher relationships, stress, anxiety and mental health : changes from grade 6 to 9 as a function of gender and cognitive ability / [Vnímané školní požadavky, vztahy mezi vrstevníky a učiteli, stres, úzkost a duševní zdraví : změny od 6. do 9. ročníku na základě pohlaví a kognitivních schopností] / Joanna Giota, Jan-Eric Gustafsson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 65, č. 6 (October) (2021), s. 956-971.

Stresory na základní škole a příznaky špatného duševního zdraví bývají nerozpoznanými problémy u dospívajících. Identifikace příznaků a souvisejících rizikových faktorů v povinné školní docházce je důležitá, aby se zabránilo poruchám duševního zdraví v dospívání. Studie podporuje dřívější zjištění, že vnímané školní požadavky se zdají být jedním z nejzávažnějších rizikových faktorů pro duševní onemocnění v dospívání. Značný negativní dopad na žáky, zejména dívky, mají také stres a úzkost vyvolané konfliktními sociálními vztahy s vrstevníky a učiteli. Studie je založena na dvou vlnách longitudinálních dat žáků ve věku 13 a 16 let (vzorek obsahuje 9 000 jedinců) a jejím cílem je prozkoumat faktory, které vysvětlují psychosomatické a depresivní symptomy.

žák ; základní škola ; druhý stupeň ; školní fobie ; úzkost ; strach ; sociální fobie ; mentální hygiena ; duševní zdraví ; psychosomatika ; deprese ; stres ; školní neúspěch ; interpersonální vztahy ; interpersonální distance ; vztah učitel-žák ; věk 13-16 ; ročník 6-9

<http://katalog.npmk.cz/documents/521596>

7.

Positive Psychologie : wie Lehrende und Lernende "aufblühen" / [Pozitivní psychologie : jak vyučující a vyučovaní "pookřejou"] / Olaf-Axel Burow – ger

In: Pädagogische Führung : Zeitschrift für Schulleitung und Schulberatung -- ISSN 0939-0413 -- Roč. 32, č. 6 (2021), s. 204-207.

Podle statistických údajů z roku 2020 pociťuje zhruba polovina německých žáků stres a další negativní asociace v souvislosti se školní docházkou a vyučováním. Autor článku se zabývá vlivem pozitivní psychologie, pozitivní pedagogiky a pozitivního designu na školní prostředí. Nahlíží na ně jako na nástroje, které umožňují potřebnou změnu školní kultury a kultury vzdělávání obecně.

pozitivní psychologie ; školní vzdělávání ; vyučující personál ; žák ; statistická data ; stres ; docházka ; výuka ; působení ; pedagogika ; užité umění ; vzdělávání ; školní prostředí ; kultura ; pozitivní pedagogika ; pozitivní design ; 2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/521254>

8.

Schluss mit dem Einzelkämpfertum : ein Plädoyer für mehr Zusammenarbeit im Kollegium / [Konec s individualismem : výzva k těsnější spolupráci učitelského sboru] / Susanne Thurn -- ger

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 72, č. 12 (Dezember) (2020), s. 6-9.

Článek se věnuje kultuře spolupráce v rámci učitelského sboru. Vyzdvihuje přínos společné práce a porozumění, jakým je nejenom zvýšení výkonosti a kooperace ve vyučovacích předmětech, ale i profesní spokojenost. Výsledkem týmové práce má být pozitivní klima školy, jež příznivě působí na celkový rozvoj žáků. Článek přináší i výsledky dotazníkového šetření na německých základních a středních školách, kdy učitelé deklarovali svůj postoj k týmové práci - učitelé základních škol vyjadřovali pro těsnou spolupráci učitelského sboru daleko více pochopení, než tomu bylo u učitelů středních škol, zvláště gymnázií.

individualismus ; spolupráce ve výchově ; vyučující personál ; spolupráce ; kultura ; klima školy ; vyučovací předmět ; rozvoj ; žák ; spokojenost v povolání ; dotazník ; gymnázium ; základní škola ; střední škola ; postoj učitele ; charakter ; týmová práce

<http://katalog.npmk.cz/documents/521305>

9.

Selected aspects of environmental literacy among pupils with regard to the aims of primary education / [Vybrané aspekty environmentální gramotnosti žáků s ohledem na cíle základního vzdělávání] / Miriam Uhrinová, Mária Balážová, Roman Kroufek, Eva Synaková -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [19], č. 4 (vol.66) (2021), s. 57-70.

S ohledem na životní prostředí je nutné klást důraz na zvyšování environmentální gramotnosti žáků ve vzdělávání. Předložená studie prezentuje poznatky z provedeného výzkumu zaměřeného na regionální identitu ve vztahu k environmentální gramotnosti žáků základního vzdělávání a vybrané aspekty v jeho rozvoji ve vzdělávacím procesu. Výzkumu se zúčastnilo 1182 žáků z 630 slovenských základních škol. Autoři se zaměřili především na poznatky získané z dotazníků vyplněných žáky a z rozhovorů s učiteli. Výzkumná zjištění ukazují, že vztah žáků k přírodě ovlivňuje jejich "proenvironmentální chování". Významnou roli při vytváření kladného vztahu žáků k přírodě ve vzdělávacím procesu základního vzdělávání hrají učitelé.

základní škola ; výchovně vzdělávací proces ; výchovně vzdělávací cíle ; žák ; příroda ; prostředí ; ochrana životního prostředí ; ekologická výchova ; postoj žáka ; přírodovědná gramotnost ; role učitele ; výsledek výzkumu ; Slovensko ; 2021

<http://katalog.npmk.cz/documents/521662>

10.

Student teachers' collaborative learning of science in small-group discussions / [Společné vědecké bádání učitelů a studentů v malých skupinách formou diskusí] / Alexina Thorén Williams, Maria Svensson -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 65, č. 6 (October) (2021), s. 914-927.

Obsahem předložené studie je modul kurzu vyvinutý ve spolupráci s vědeckým centrem, který je součástí přírodovědného a technického vzdělávání pro studenty učitelství a zahrnuje praxi plánování, vedení a hodnocení vědeckých lekcí. Cílem výzkumu bylo prozkoumat využitelnost diskusí v malých skupinách ve vztahu ke vzdělávacím možnostem v oblasti přírodních věd. Studie se zúčastnily tři skupiny studentů učitelství (každá 4–5 studentů). Výsledky ukazují, že studenti s větší pravděpodobností dospějí ke společnému chápání předmětu výuky, když vyslechnou explorativní přednášku, která zahrnuje kladení otázek, testování nápadů a prezentování odlišných názorů.

vysoká škola ; student učitelství ; vysokoškolský pedagog ; spolupráce ; výuka ; forma výuky ; vztah učitel-student ; vědecká výchova ; přírodovědné studium ; učení ve skupině ; diskuse ; názor ; přednáška ; znalost

<http://katalog.npmk.cz/documents/521613>

11.

Students' possibilities to learn from group discussions integrated in whole-class teaching in mathematics / [Možnosti studentů učit se ze skupinových diskusí integrovaných do celotřídní výuky matematiky] / Jenny Svanteson Wester -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 65, č. 6 (October) (2021), s. 1020-1036.

Cílem předloženého příspěvku je prozkoumat rozdíl, jak diskuse ve skupinách a naopak v celé třídě přispívá k lepšímu porozumění obsahu vyučované látky. Studie zahrnuje 33 videonahrávek diskusí v malých skupinách ve čtyřech hodinách matematiky v 8. třídě. V diskusích malých skupin byly uplatněny různé zajímavé možnosti pochopení učiva, ale u většiny těchto diskusí nebyly prozkoumány kritické aspekty. Výsledky naznačují, že k lepšímu porozumění a pochopení probírané látky přispívá kombinace skupinových diskusí a současně diskusí celé třídy.

základní škola ; druhý stupeň ; matematika ; výuka ; proces učení ; vyučovací metoda ; forma výuky ; učení ve skupině ; frontální vyučování ; komparace ; diskuse ; ročník 8

<http://katalog.npmk.cz/documents/521591>

12.

Teachers' leadership behaviour in relation to their self-esteem / [Vůdcovské chování učitelů vzhledem k jejich sebeúctě] / Zlata Vašašová, Mária Strenáčiková, Beata Žitniaková Gurgová -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: The new educational review / -- ISSN 1732-6729 -- Roč. [19], č. 4 (vol.66) (2021), s. 147-156.

Cílem výzkumné studie je identifikovat vůdčí chování učitelů základních a středních škol ve vztahu ke své sebeúctě z hlediska modelu Exemplary Leadership od autorů Kouzese a Posnera (2002). Podle jejich výkladu „vůdcovství není o osobnosti, ale o chování – pozorovatelný soubor dovedností a schopností“. Každý učitel předvádí vůdcovství s různou frekvencí a různou intenzitou. Vystává tedy otázka, do jaké míry je jeho chování formováno zkušenostmi a jak ho ovlivňují osobnostní rysy. Výzkumný vzorek tvořilo 213 učitelů (průměrný věk 41 let, 65 mužů, 148 žen) základních a středních škol ze středního Slovenska. Zjištění naznačují slabý vztah mezi vůdčím chováním učitelů a jejich sebeúctou. V dalších výzkumech je důležité zjistit, jak lze schopnost vedení školit v pregraduální přípravě nebo dalším vzdělávání učitelů.

základní škola ; střední škola ; učitel ; chování učitele ; role učitele ; vnímání role ; postoj učitele ; autorita ; vůdcovství ; psychologie chování ; osobnost ; psychologie osobnosti ; individualita ; sebeúcta

<http://katalog.npmk.cz/documents/521663>

13.

To what extent does punishment insensitivity explain the relationship between callous-unemotional traits and academic performance in secondary school students? / [Do jaké míry ovlivňuje necitlivost vůči trestu vztah mezi bezcitným chováním a školním prospěchem u středoškolských studentů?] / Suhlim Hwang, Jennifer L. Allen, Theodora Kokosi, Elisabeth Bird -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 91, č. 3 (September) (2021), s. 811-826.

Bezcitné chování je spojováno se špatným prospěchem, ale ne s deficitem ve verbálních schopnostech, které jsou považovány za hlavní rizikový faktor neúspěchu ve škole u žáků s asociálním chováním. Předložená studie zkoumala necitelnost k trestu jako potenciální mechanismus vysvětlující vztah mezi bezcitným charakterem žáka a jeho špatnými výsledky na nižší střední škole. Vzorkem bylo 437 anglických žáků ve věku 11-14 let (49% dívek). Informace o necitelnosti žáka vůči trestu a o jeho školním prospěchu byly dodány školou. Necitelné chování se ukázalo jako nepřímo ovlivňující prospěch u matematiky a přírodních věd, ale ne v hodinách angličtiny. Zohledněn byl věk, pohlaví, status neúplné rodiny, využívání obědů zdarma a vliv školní třídy. Učitelům matematiky a přírodních věd by měla být poskytována větší podpora pro udržení disciplíny ve třídě, což by mohlo zredukovat špatný prospěch žáků.

psychologie chování ; chování žáka ; nesprávné chování ; trest ; působení ; prospěch ; vyučovací předmět ; matematika ; přírodní vědy ; věk ; pohlavní rozdíl ; neúplná rodina ; vztah učitel-žák ; kázeň ; výzkum ; Anglie ; Velká Británie ; asociálnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/521364>

14.

Vplyv rodiny a neformálneho vzdelávania na ašpirácie žiakov vo vede = The influence of family and (non)formal education on students' aspirations in science / [] / Žaneta Staníková -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pedagogika.sk : slovenský časopis pre pedagogické vedy -- ISSN 1338-0982 -- Roč. 12, č. 2 (2021), s. 85-96.

Uvedeny jsou výsledky studie, jejímž cílem bylo přezkoumat vliv rodinného prostředí, intervence učitelů a neformálního vzdělávání na vědecké aspirace žáků nižšího sekundárního vzdělávání na Slovensku. Průměrný věk respondentů byl 13 let a jednalo se o žáky základních škol v Žilinském a Trnavském kraji. Z analýzy výsledků vyplývá, že si žáci uvědomují užitečnost a důležitost vědy v každodenním životě. Žáci, kteří znali někoho, kdo se angažuje ve vědě, vykazovali vyšší frekvenci vědeckých aspirací.

žák ; základní škola ; druhý stupeň ; volba povolání ; volba školy ; přechod ze základní na střední školu ; působení ; rodina ; rodinné prostředí ; neformální vzdělávání ; zákrok ; učitel ; výsledek výzkumu ; věda ; vědecká výchova ; Slovensko ; Žilinský kraj (Slovensko) ; Trnavský kraj (Slovensko) ; věk 13

<http://katalog.npmk.cz/documents/521506>

15.

Zeigen, dass man Krisen versteht : was Lehrkräfte und Schule für junge Menschen in Krisen (nicht) tun können / [Jak ukázat, že rozumíme krizím : co (ne)mohou učitelé a školy udělat pro mladé lidi v krizi] / Gerhard Eikenbusch -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Pädagogik -- ISSN 0933-422X -- Roč. 72, č. 7-8 (Juli-August) (2020), s. 6-9.

Autor článku se zamýšlí nad životními obdobími i různými situacemi dospívajících žáků, které jsou nejčastějšími spouštěči krize - krize identity zejména v období puberty a dále okolnosti psychické, sociální, emoční i ekonomické povahy. Zkoumá možnosti, jak a kdy škola může povahu krize diagnostikovat a následně žákům nabídnout pomoc, i roli učitele v procesu této pomoci.

životní cyklus ; identita ; puberta ; psychika ; sociální působení ; emoce ; ekonomický faktor ; role učitele ; diagnostika ; pomoc ; škola ; adolescent ; žák ; krize

<http://katalog.npmk.cz/documents/521303>